

DATÇA (REŞADIYE) KUVA-YI MİLLİYESİNİN MALİ KAYNAKLARI

Mehmet Canlı*-Ünal Türkeş**

Milli Mücadele döneminde Marmaris'e bağlı küçük bir nahiye merkezi olan Reşadiye'ye, Dadya, Kızlan, Emecik, Hızırşah¹ ve Karaköyleri olmak üzere altı köy bağlıdır². 1928 yılında Reşadiye merkez olmak üzere Dadya ve İskele Mahallesi birleştirilerek Datça adı altında ilçe yapılmıştır. Daha sonra 1 Temmuz 1947'de ilçe merkezi İskele Mahallesine taşınmıştır³.

Reşadiye ve çevredeki on köyün 1890'lardaki toplam nüfusu 4894 kişi civarındadır⁴. Bölgede Rum azınlık yoğun olarak yaşarken I. Dünya Savaşı ve sonrasında bu yoğunluk azalmıştır. Bölgenin İtalyanlar tarafından işgal edilmesi ve gelişen olaylar üzerine İtalya'nın, Yunanistan ile çıkar çatışmalarından dolayı Yunan işbirlikçisi yerli Rumlar bölgeden kaçmıştır. Kuva-yı Milliye döneminde ise Demirci Mehmet Efe'nin emriyle muhtarlar tarafından tespit ettirilen Rum nüfusu Kızlan Köyünde 63, Hızırşah Köyünde 34⁵ ve Dadya Köyünde 37⁶ kişi olmak üzere toplam 134 kişidir. Bunların da bir kısmı köyde bulunmamaktadır.

Bölgedeki Türk nüfusunu, Tuhfezade Halil Bey'in bölgenin askeri stratejisi ve ekonomik konumundan dolayı buradan asker alınmaması ile ilgili Muğla Cemiyetine 16 Eylül 1919 tarihinde gönderdiği bir mektuptan⁷ hareketle tespit etmeye çalışacağız. Mektupta,⁸ askerlik çağında ve ihtiyat durumunda olan yani 20-21 ile 26-35 yaşlarındaki kişilerin nüfusunun toplam nüfusun %8'ini oluşturduğu belirtilmektedir. Askeri künye defterlerinden tespit edebildiğimiz kadarıyla bunlar 205 kişidir. Bu rakamı genel nüfusa oranlarsak nüfus tahminen 2500 ila 2600 kişi kadardır. Bu rakama gayri müslim azınlığın sayısını da eklersek Kuva-yı Milliye döneminde bölgenin nüfusu tahminen 2700 kişi kadardır.

Bölge ekonomisi ise tarım ve hayvancılığın yanında adalarla yapılan ticarete ve kaçakçılığa dayanmaktadır. Bölgenin büyük bir kısmının ormanla kaplı olması sebebiyle kerestecilik yaygın olarak yapılmaktadır. Yine bunun yanında yüzyılın başlarında ağırlıklı olarak buğday, arpa, çavdar, susam, mısır, akdarı, balmumu, incir, palamut, limon, portakal, hırnob, badem, zeytin, sumak, mazı ve sığla yağı üretilmekte ve bunlar İzmir'e sevkedilmektedir⁹. I. Dünya Savaşı

döneminde bölgenin askeri bölge ilan edilmesi, tarımı engellemiştir. I. Dünya Savaşı öncesinde bölgede Redif 43. Alay'ın 3. ilave ve 4. Marmaris Taburu bulunmaktadır. Bu taburlarda görev alan komutanlar, genelde Yunun Savaşlarında yararlılık göstererek devlet tarafından Yunan Madalyası ile taltif edilen kişilerdir¹⁰.

Mondros Mütarekesi sonrasında 11 Mayıs-5 Haziran 1919 tarihleri arasında İtalyanlar tarafından işgal edilen Muğla'da, Anadolu şehirlerinde olduğu gibi protestolar yapılmıştır. Muğla'da müdafaa cemiyetinin kurulması fikri, 17 Mart 1919'da İzmir'de toplanan Müdafaa-i Hukuk ve Redd-i İlhak cemiyetlerinin kongresinde oluşmuştur. Bu kongreden sonra Muğla'da 17 Mayıs 1919'a kadar gizli veya resmi herhangi bir cemiyet kurulmamıştır. Bu tarihe kadar bekleme sürecine girilmiştir; ancak gayri resmi olarak Muğla halkı, işgale karşı bir birlik göstermiştir. Bu arada bir cemiyet olmamasına rağmen işgale karşı Kuva-yı Milliye adı altında bir birlik oluşturdukları bilinmektedir.

Muğla Kuva-yı Milliyecilerin veya halkının işgal öncesi ve sonrası faaliyetlerine baktığımızda, İtalyan işgaline rağmen ağırlıklı olarak Yunan işgaline karşı teşkilatlandıkları görülmektedir. Bunun bir çok sebebi vardır. Ancak başlangıçta görülen ilk sebep, Yunanlıların İzmir ve havalisindeki tutumları ve yerli Rumların taşkınlıklarıdır. Diğer taraftan ileride de değineceğimiz gibi İtalyan işgali protesto edilmesine rağmen, İtalyanlar hakkında cemiyetin yazışmalarında pek fazla bir faaliyete rastlanmamaktadır.

17 Mayıs 1919'da gizli olarak Muğla'da "Menteşeliler Müdafaa-i Vatan Cemiyeti" kurulmuştur. Daha sonra Hafız Sabri ve Emin Kamili beyler tarafından üç dört hafta gibi bir sürede cemiyetin tüzüğü hazırlanarak büyük bir ihtimalle 6 Haziran 1919 tarihinde toplanan Cemiyet kongresinde kabul edilmiştir. Bu kongrede cemiyetin gizliliği kaldırılarak resmiyet kazandırılmıştır. Daha sonra müteselsilen köylerde de şubeler açılmıştır. Bu şubelerden biri de 5 Eylül 1919'da Marmaris'e bağlı olarak kurulan Reşadiye (Datça) Nahiyesi Şubesidir¹¹.

Reşadiye Cemiyet Şubesinin yazışma ve karar defterlerinden yola çıkarak hazırlamaya çalıştığımız bu çalışma, Anadolu'nun Akdeniz ve Ege'ye uzanan en uç noktasında bulunan Reşadiye (Datça) Şubesinin, Eylül 1919'dan Ocak 1921'e kadar olan 17 aylık bir süredeki Muğla ve Güneybatı Anadolu Kuva-yı Milliyesine mali katkıları üzerinde duracağız.

İzmir'in ve akabinde Aydın'ın işgal edilmesiyle artan Yunan zulümleri karşısında halk, direniş hazırlıklarını hızlandırmıştır. Bu hazırlıklar Balıkesir, Alaşehir ve 7-8 Temmuz 1919 tarihlerinde yapılan Nazilli Kongresiyle sonuçlanmıştır. Kongreye Aydın, Denizli ve

Muğla'dan temsilciler katılmışlardır. Kongrede özellikle mali konularda ayrıntılı kararlar alınmıştır¹². Muğla ve diğer bölge illeri Kuva-yı Milliyelerinin iase ve ikmalinden Nazilli Heyet-i Merkeziyesi sorumludur. On dört maddeden oluşan Nazilli Kongresi kararlarından 2,3,4,5,6,7,10 ve 12 maddeleri mali konularla ilgilidir. Bu maddeler-den yeri geldiğinde bahsedeceğiz.

1. Reşadiye Kuva-yı Milliyesinin Gelir Kaynakları

Menteşeliler Müdafaa-i Vatan Cemiyeti'nin giderleri, bölgede yükleneyeceği görev ve hizmetleri yapabilmesi için önce paraya ihtiyaç vardı. Bu para, Nazilli Kongresinde (8 Ağustos 1919) alınan kararlar (4. madde)¹³ gereği ilk etapta ileri gelen eşraftan bağış yoluyla temin edilmiştir. Nitekim Cemiyetin 22 Ağustos 1919 tarihli bir yazısında 96 kişiden Kuva-yı Milliye adına yardım talebinde bulunulduğunu görmekteyiz¹⁴.

İlçe ve nahiyelerde ise ekonomik durumlarına göre halktan yardım toplandığını bölgede inceleme seyahati yapan (Ocak 1920) İngiliz Yüzbaşı P. Hadkinsan da görmüştür. Hadkinsan'a göre bölge halkından ağır bağışlar toplanmaktadır.¹⁵ Örneğin merkezce, Reşadiye halkından ilk etapta 500 lira istenmiştir.¹⁶ Bu para peyderpey toplanmaya çalışılmış ve merkeze gönderilmiştir.

Reşadiye'de cemiyete yardım eden kişilerin bazıları şunlardır:¹⁷

40 Lira Halil Bey (Tuhfezade), 5 Lira Hidayet Bey (Reji Müdürü), 9 Lira Hacı Efendizade Mehmet Efendi, 22 Lira Mustafa Efendi, 30 Lira Kaya Osman, 14 Lira Koca Mehmet, 10 Lira Cemal Efendi, 15 Lira Bekir Kahya oğlu, 30 Lira Aliko oğlu, 7 Lira Tahir Efendi, 7 Lira Ömer Efendi, 7 Lira Mehmet Efendi, 12 Lira Kamil Efendi, 12 Lira Hüseyin Çavuş.

Toplam 466 lira toplanmıştır. Geri kalan 34 liranın 28 lirasını teberru şeklinde daha sonra cemiyetin memurlarından Akif ve Rıza Efendi toplamıştır. Bu paranın 25 lirasını Reji Müdürü Hidayet Bey vermiştir. Bu para Ekim 1919'da Marmaris'e gönderilmiştir¹⁸.

Bunun yanında Dadya Köyünde oturan Emekli Binbaşı Hakkı Bey'den de¹⁹ 500 lira istenmiştir. Bu paranın ilk taksiti olan 200 liranın, Hakkı Bey'in durumunun iyi olmaması üzerine 120 lirası ödenmiştir²⁰. Hakkı Bey'in, son taksit olan 100 lirası, Ağustos 1920'de ödenmiştir²¹.

Halktan toplanan aynı ve nakdi yardımlarla hizmetlerin ve cephedeki askerlerin ihtiyaçları karşılanamazdı. Devamlı gelir getirecek bir akarın olması gerekliydi. Reşadiye'de cemiyet kurulduktan sonra

gelir kaynakları araştırılmış ve bunlar değerlendirilmeye çalışılmıştır. Reşadiye Kuva-yı Milliyesinin gelir kaynaklarının başlıcaları şunlardır: Tarım ürünlerinden alınan aşar vergisi²², hayvanlar için alınan ağnam vergisi ve ticaretinden elde edilen gelirler, Duyun-u Umumiye idaresinin gelirleri ve Reji idaresinin²³ gelirleri ve oktruva vergisidir.

1.1 Tarımsal ve Hayvansal Gelirler

Cemiyet, başlangıçtan itibaren tarım ürünlerinin piyasadan yok olmaması için gerekli tedbirleri almaya çalışmıştır. Demirci Mehmet Efe'nin emriyle bütün tarlaların ekilmesi istenmiş ve buna uymayanların 100 lira para cezası ile cezalandırılacağı ilan edilmiştir²⁴.

Reşadiye'deki aşar ambarlarının geliri, bu dönemde Duyun-u Umumiye İdaresince²⁵ tahsil ediliyordu. Nazilli Kongresinde alınan kararlar (madde 6)²⁶ gereği aşar ambarlarından halkın ihtiyaçlarının karşılanmaması amacıyla İstanbul Hükümetinden izin istenecekti. Daha sonra Demirci Mehmet Efe'nin emriyle aşar ambarlarına el konularak halka buradan tohumluk dağıtılmıştır²⁷. Bu konu ile ilgili 57. Tümen Komutanı Şefik Bey'in ifadesine göre başka çare olmadığından dolayı kendi şahsi sorumluluğu altında aşar ambarlarına el konularak buradan halka ekmeklik ve hayvanları için de yemlik dağıtılmaya çalışılmıştır²⁸. Ancak Datça bölgesindeki aşar ambarlarından tohumluk dağıtıldığına dair herhangi bir belgeye rastlamadık. 1920'de çıkan 103 sayılı kanuna (21 madde) göre aşar ambarlarının gelirleri tekrar Duyun-u Umumiye İdaresi tarafından tahsil edilmeye başlanmıştır.

Hayvansal gelirler olarak ağnam vergisi²⁹ ve hayvan ticaretinden alınan oktruva vergisi bulunmaktadır. Ancak ağnam vergisi ile ilgili cemiyet yazışmalarında ve kararlarında herhangi bir bilgiye rastlamadık. Ancak BMM Hükümeti'nin bölgeye hakim olmaya başlamasıyla ağnam vergisi, vergi dairelerince toplanmaya başlanmıştır. Cemiyet yazışma ve kararlarında hayvan ticareti ile ilgili bilgileri görmekteyiz. Hayvan ihracatı başlangıçta yasakken³⁰, daha sonra iç piyasaya gönderilmek şartıyla serbest bırakılmıştır³¹. Ancak hayvan kaçakçılığının önü alınamayınca oktruva vergisi yükseltilmiş ve cemiyete haber verilmek şartıyla iç piyasaya ihracı serbest bırakılmıştır³².

Diğer taraftan Marmaris ve Reşadiye'ye yakın olan İstanköy, Sömbeki ve Rodos Adaları halkı, Muğla Kuva-yı Milliyesiyle irtibat kurarak mali yardımlarda bulunmuştur. Bir ara Reşadiye ve adalarda tarım üretiminin düşmemesi için buralardan asker alınmaması talep edilmiş ise de bu istek Nazilli Heyet-i Milliyesince kabul

edilmemiştir³³.

1.2 Oktruva Vergisi Gelirleri

Kuva-yı Milliye'nin gelir kaynaklarından bir diğeri de oktruva vergisidir³⁴. Bir süreden beri uygulanmayan bu verginin Nazilli Heyet-i Merkeziyesi tarafından tekrar alınmasına karar verilmiştir (Ocak 1920)³⁵. Bu verginin alınması bir çok yerde uygulanamamasına rağmen Muğla ve bağlı ilçelerinde cemiyet şubeleri kurulduktan sonra uygulanmaya başlamıştır.

Reşadiye Nahiyesinin, coğrafi konumu ve Anadolu'nun Ege'ye açılan en uç noktasında bulunması itibarıyla gerek Muğla ve gerekse diğer yerleşim alanları ile irtibatı, karayolu olarak bu dönemde çok sınırlıydı. Tabiatıyla bölge halkı ticaretini deniz yoluyla yakın yerlerle ve adalarla yapmaktaydı. Bunun için de sahil yerleşim alanlarında ufak tefek iskeleler inşa edilmiştir. Bu iskelelerde oktruva vergisi ve giriş-çıkışların kontrolü için merkezler vardı. Bölgenin en önemli iskelelerinden biri de Reşadiye (Datça) iskelesidir³⁶. Reşadiye Kuva-yı Milliyesi, bu iskeledeki oktruva vergisinin tahsiline el koyarak ithalat ve ihracat gelirlerini Kuva-yı Milliye adına tahsil etmiştir.

İskeledeki işlemlerin sağlıklı yürütülmesi için Reşadiye Kuva-yı Milliyesi, burada binalar kiralamış ve memur istihdam etmiştir. Kiralanan binalar metruk mallardır. Cemiyet, Emval-i Metruke mallarından olup 18 Eylül 1920'de ihaleye çıkarılan ve sahibi Sömbeki Adasına kaçan Yani Farmakidi'nin³⁷ binalarını 1 Ekim 1920'de aylık 500 kuruşa kiralamıştır; ancak cemiyet, bu binaları bir, bir buçuk ay kullanmıştır. Daha sonra tahliye etmiştir. Cemiyet, binaların kirasını geciktirmiş olacak ki Emval-i Metruke idaresi, cemiyetten kira parasını istemiştir³⁸. Cemiyet, bu iş için beş tane bina kiralamış olup üçüne kira ödemiştir³⁹.

Oktruva vergisi oranları Nazilli Kuva-yı Milliyesince tespit edilmiştir; ancak listelerin veya oktruva vergi oranlarının tespiti mahalli cemiyet şubelerince de yapılmıştır. Örneğin Reşadiye Şubesi 22 Nisan 1920'de listede bulunmayan sığır, kuzu, keçi ve oğlak etinden alınacak vergiyi tespit etmiştir⁴⁰. Tespit edilen vergi oranları değişik tarihlerde üç ayrı liste şeklinde düzenlenmiştir. Bu listeleri bölgede üretilen veya ticari olarak işlem gören malları göstermek amacıyla burada vereceğiz. Bu listelere göre değişik mallardan alınan oktruva vergisi oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir: Tabloda verilen rakamlar, kuruş ve para cinsinden verilmiştir.

Okuyucu Vergisi Listeleri

	I. Liste ¹⁾	II. Liste ²⁾	III. Liste ³⁾
Maddin Cinsi	Kr. Para	Kr. Para	Kr. Para
Patate	1.00 kışve		2.00 kışve
Karve	5.00 kışve		15.00 kışve
Şeker	15.00 kışve		15.00 kışve
Çay	10.00 kışve	100.50 kışve	25.00 kışve
Sonnet			100.5 kışve
Çeviz	10.20 kışve	1.00 kışve	11.00 kışve
Badem içi	1.00 kışve	100.2 kışve	1.00 kışve
Badem (kabuklu)		1.00 kışve	100.10 kışve
Kestane	100.20 kışve	100.20 kışve	
Yumurta (taze)	100.5 adet	100.05 kışve	100.05 adet
Tereyağı (damından taze)	5.00 kışve	10.00 kışve	20.00 kışve
Tereyağı (damından damlı)			5.00 kışve
İncir	100.20 kışve	1.00 kışve	100.10 kışve
Luzun	1.00 kışve	1.00 kışve	100.10 kışve
Hardal incir	100.10 kışve	100.5 kışve	
Kuru sebze		10.00 bin adet	100 kışve
Yas sebzeler	100.20 kışve		
Patates, bonuz, mercimek	1.00 kışve	1.00 kışve	
Portakal, Limon, mandalina		5.00 kışve	2.20 yüz adet
Penner		2.20 kışve	1.00 kışve
Kıyık peynir			2.00 kışve
Sogan ve güzer		100.10 kışve	100.05 kışve
Çuvar çam tıstığı			2.00 kışve
Fındık, Fıstık			5.00 kışve
Susam	100.20 kışve	2.20 kışve	1.00 kışve
Susam yağ		15.00 kışve	15.00 kışve
Gül yağ		15.00	15.00 miskal
Sığıra yağ			1.00 kışve
Tahin ve hervas		15.00 kışve	1.00 kışve
Bakı pekmeşi ve sirke	100.20 kışve	12.20 bin adet	1.00 yüz adet
Macarna ve sehirve			2.00 kışve
Guilac			15.00 kışve
Hurma			2.00 kışve
Lokum ve şekerleme			15.00 kışve
Reçel			10.00 kışve
Halık yağ (dehshane için)			100.20 kışve
Balık yumurtası			20.00 kışve
Balık	12.00 kışve		
Sucuk		15.00 kışve	
Bilimunt zahire	100.20 dolusu		100.05 kışve
Un	17.20 çuval		100.05 kışve
Eri ⁴⁾	100.20 kışve	15.00 kışve ⁵⁾	
Eri (kaliteli)	15.00 kışve		
Karı biber			15.00 kışve
Koyun keçi derisi	100.30 kışve	5.00 adet	1.20 kışve
Sığır derisi	11.20 kışve	10.00 adet	2.00 kışve

Çamuz derisi ve kosketleri	5 00 kışve	15 00 adet	5 00 adet
Kartı sigır			100 00 adet
Koyun			50 00 adet
Kedi			25 00 adet
Soda kostüü varlı sokası	5 00 adet		10 00 kışve
Ayvan		25 00 kışve	
Anason	20 00 adet	50 00 kışve	10 00 kışve
Raki (mese imatı)	20 00 kışve	50 00 kışve	25 00 kışve
Raki (sırtan geyen)			80 00 kışve
Konyak (Bıvık) varımık sise	15 00 kışve	40 00 kışve	30 00 kışve
Konyak (küçük varımık sise)			15 00 kışve
Sarap	50 00 kışve	100 25 kışve	50 00 kışve
Tıccar tarunu	10 20 kışve		1 00 kışve
Kacık tutun	100 30 kışve	2 20 kışve	
Rehı sırtası 5 kr. a kadar			100 10 adet
Rehı sırtası 5 kr. dan fazla			20 00 adet
Tombek			10 00 kışve
Sıgara kağıdı 120'lık	6 00 kutu	7 20 kutu	
Sıgara kağıdı 90'lık	4 20 kutu	5 00 kutu	15 00 deste
Sıgara kağıdı 60'lık	2 00 kutu	2 20 kutu	
Kahve Sıgara	100 20 kutu		
Tırtun için kırmandı seki			1 00 maldan
Kıbrıt		2 20 deste	5 00 deste
Zeytin yağ	1 00 kışve	2 20 kışve	100 20 kışve
Zeytin kuspesi		100 30 kışve	
Zeytin		1 00 kışve	
Sadıı	1 00 kışve	2 20 kışve	1 00 kışve
Kıng			5 00 kışve
Sap			1 00 kışve
Nısadır			1 00 kışve
Mandıtırı	8 00 kışve		6 20 kışve
İplik	5 00 kışve	10 00 kışve	5 00 kışve
İplik makara taruru (mucbince)	4 00 (% 4)	5 00 (% 5)	
Yeni sıca pestemal taruru	2 00 (% 2)		2 00 (% 2)
mucbince			
Peskar		2 00 (% 2)	
İpek			20 00 kışve
İpekli kumas			18 00 arsun
Kandıve			1 20 kışve

Sicim, organ ve İspanko	2.00 kuyve	5.00 kuyve	2.00 kuyve
Kırmab ²	5.00 kantar		2.20 kantar
Kırtasive			5.00 kuyve
Kaba kağıt	1.00 kuyve	2.20 kuyve	1.00 kuyve
Züccacive İatara mucibince % 5	5.00 % 5	10.00 % 10	5.00 kuyve
Yapağı pamuk		5.00 kuyve	1.00 kuyve
Keçi Bovuuzu		00.10 kuyve	
Halt, kilim ve seccade	12.00 % 2	15.00 % 5	15.00 kuyve
Hasır	1.00 adet	2.20 adet	1.00 adet
Demir İaya			1.00 adet
Demir ekmeç saçı			1.00 adet
Çiz Tenekesi	10.00 adet		
Tenekesi Tenekesi			1.00 adet
Çizko kova			15.00 adet
Çizko Tenekesi			1.00 adet
Tenekeden İnamur İezem			1.00 adet
Bova			2.00 kuyve
Sac Bovası (Kıbrısı, sıvalı ve kırmızı)			1.00 kuyve
Çimento çirmitin	5.00 kantar	20.00 kantar	1.00 kuyve
Çiz (demir)	1.00 kuyve	5.00 kutu	1.00 kutu
Tanta çirisi	1.00 kuyve	5.00 kutu	2.00 kutu
Hırdavat ¹	4.00 % -		6.20 kuyve
Çamur köşesi	5.00 kuyve	20.00 kuyve	15.00 kuyve
Sığır köşesi		12.00 kuyve	
Kavalife ve avakkabi derisi			15.00 çift
Mesin sıvalı papuc tuzu			10.00 kuyve
Toprak kap kacak		10.00 % 10	1.00 adet
Çıvalı	2.20 adet	15.00 adet	1.00 adet
Mahmuzıve			10.00 kuyve
Batımmu	2.00 kuyve	5.00 kuyve	2.00 kuyve
İspirto		50.00 kuyve	
Çiz			10.00 tenekesi
Keresic		5.00 kantar	15.00 metremlıkab
Odun			13.00 çeki
patamur ²	1.00 kantar	5.00 kantar	13.00 kantar
Çamı Kabuğu			13.00 kantar
Kömür			2.00 kantar
Maden			20.00 ton
Bakır	3.00 kuyve	15.00 kuyve	5.00 kuyve
Kırsun	13.00 kuyve	15.00 kuyve	1.00 kuyve
Kökart			10.00 torba
Çelik	3.00 kuyve	15.00 kuyve	3.00 kuyve
Katav	5.00 kuyve	20.00 kuyve	3.00 kuyve
Saçma	3.00 kuyve	15.00 kuyve	1.00 kuyve
Demir	00.10 kuyve		00.20 kuyve
Kırec	2.00 kantar	5.00 kantar	2.00 kantar
Sakız	3.00 kuyve		
Mılvabıve	00.20 kuyve	2.20 kuyve	
Tuz vergiden muafır.			

Birinci sütunda verdiğimiz liste, tahminen Ocak 1920'de hazırlanmıştır. Listede mal çeşidi azdır. Genellikle bölgede bulunan mallar göz önünde bulundurularak vergi oranları alelacele tespit edilmiştir. Daha sonra kesin olarak tarihini tespit edemediğimiz ve ikinci sütunda verdiğimiz tahminen, Mart 1920'de düzenlenen listeye bazı malların eklendiğini ve vergi oranları, iç piyasanın durumuna göre düzenlendiğini görmekteyiz. Üçüncü liste ise Eylül 1920 tarihinde hazırlanmıştır. Bu listede, diğer listelerde olmayan malların eklendiğini, vergi oranlarının tekrar düzenlendiğini görmekteyiz.

Oktruva vergisinin alınmasında bazı yolsuzlukların olduğu görülmektedir. Yapılan şikayetler üzerine Nazilli Heyet-i Merkeziyesi, ilgilileri uyararak bazı tedbirlerin alınmasını istemiştir⁵⁵. Alınan bu tedbirlere rağmen yine de şikayetler devam etmiştir. Nitekim, dahilde hayvan ve eşya naklinden listeye göre 20 para oktruva vergisi alınması gerekirken 5 kuruş alındığı ile ilgili vergi memurları şikayet edilmektedir⁵⁶.

Oktruva vergisinin tahsil edilmesi acaba sağlıklı yürütülmüş müdür? Reşadiye Şubesinin yazışmalarından görebildiğimiz kadarıyla bu iş sağlıklı yürütülememiştir. Çünkü Reşadiye'nin adalara yakın olması sebebiyle kaçakçılık çok fazla gelişmiştir. Örneğin bölgede özellikle kereste, yağ, hayvan ve rakı kaçakçılığı büyük oranda yapılmaktadır⁵⁷.

Temmuz 1920'den sonra ihracat malından oktruva vergisi alınmamasına karar verilmiştir. İçişleri Bakanlığı ve Bakanlar Kurulunun 13 Temmuz 1920 tarihli yazısına göre bu serbestiyi hiçbir makamın ihlal ve takipte kendini salahiyyettar göremeyeceği bildirilmektedir⁵⁸. 13 Temmuz 1920'deki emirden sonra tekrar Maliye Bakanlığı'nın 23 Ağustos 1920 tarihli bir yazısında ithalat ve ihracat vergisinin alınmasından kaçınılması istenecektir. Daha sonra 10 Eylül 1920'de yürürlüğe giren bir kanunla oktruva vergisinin alınmasından vaz geçilmiştir⁵⁹. Her ne kadar kaldırılmasına rağmen bir çok yerde olduğu gibi Reşadiye'de Ocak 1921'de hala daha bu verginin alınmaya devam edildiğini görmekteyiz⁶⁰. Bu verginin kaldırılmasının nedenlerinden biri bölgede bulunmayan malların dışarıdan temin edilmesinden kaynaklanmaktadır. Devam ettirilmesi ise cephenin ihtiyaçlarının ancak bu vergi gelirleriyle karşılanabilmesinden kaynaklanmıştır. Nitekim Meclis'te Hüseyin Hüsnü Bey'in konu ile ilgili bir konuşmasında bu vergi alınacaksa diğer sancaklara da uygulanmasını söylemiştir⁶¹.

Gerek oktruva ve gerekse Duyun-u Umumiye ve Reji İdaresinin elde etmiş olduğu gelirlerin cemiyetin defterlerine işlenmediğini

görmekteyiz. Çünkü 1920 yılında çıkan 103 sayılı kanunla Duyun-u Umumiye İdaresine bırakılmış olan devlet gelirleri, BMM Hükümetinin egemen olduğu yerlerde yine bu idare tarafından makbuz karşılığında tahsil edilecek ve Maliye Bakanlığı'na yatırılacaktı⁶². Diğer vergiler, vergi dairelerince tahsil edilecekti⁶³. Bu daireler, hiyerarşik olarak hesaplarını mülki idarelere veya bağlı buldukları birimlere ibraz ettirmişlerdir. Bundan dolayı cemiyetin yazışmalarında ve karar defterlerinde bunlardan elde edilen gelirlerle ilgili herhangi bilgiye rastlamadık. Ancak Ocak 1921'de Marmaris Şubesinden gelen bir yazıda⁶⁴ bundan sonra şubelerin gelir ve giderlerinin düzenli bir cetvel şeklinde kalem kalem yazılması gerektiğinden söz edilmektedir.

2. Reşadiye Cemiyet Şubesinin Gelir ve Giderleri

Reşadiye Şubesinin gelirlerini aynı ve nakdi yardımlar ve oktruva vergisi olmak üzere üç ana grupta, giderlerini ise zorunlu giderler ve memur maaş ve yevmiyeleri şeklinde iki grupta toplayabiliriz. Gerek gelir ve gerekse giderlerin nasıl toplanacağı ve harcanacağı Nazilli Kongresi kararlarıyla (7-8 Ağustos 1919) tespit edilmiştir. Zorunlu giderler genellikle kırtasiye gideri ve cemiyetin hizmet binalarının kira ve diğer giderleridir. Bunun yanında memur maaş ve yevmiyeleridir⁶⁵.

Cemiyet, özellikle giderlerini makbuz keserek belgelemiş ve karar defterine işlemiştir. Cemiyet, gelir ve giderlerini her ayın sonunda bağlı bulunduğu merkeze (Marmaris'e) bildirmiştir. Bununla ilgili olarak Nazilli ve Burdur Heyet-i Merkeziyelerinden gelen telgraflarda her ayın sonunda gelir, gider cetvellerini göndermeyen şubelerin mes'ul tutulacakları⁶⁶, gelirlerinin bir kısmının alt yapı ve tefrişat hizmetlerinde kullanılmaması istenmiştir⁶⁷. Her ne kadar toplanan paraların alt yapı ve tefrişat işlerine harcanmaması isteniyorsa da Reşadiye Hükümet Konağının tamiri için 100 lira harcanması dikkat çekmektedir⁶⁸.

Reşadiye Müdafaa-i Vatan Cemiyetinin Eylül 1919'dan Ocak 1921'e kadar olan gelir ve gideri şöyledir:

Gelirler

Giderler

500 Lira ⁹⁷	1.27 Lira ⁹⁸ Kirasive
500 Lira ⁹⁸	0.70 Lira ⁹⁹ "
60 Lira ⁹⁹	0.63 Lira ¹⁰⁰ "
37.20 Lira ¹⁰⁰ Teberri	0.50 Lira ¹⁰¹ "
2 Lira ¹⁰¹	0.33 Lira ¹⁰² "
30 Gömick	3 Lira ¹⁰³ "
30 Don	0.675 Lira ¹⁰⁴ "
20 Pamuklu ¹⁰⁵	0.70 Lira ¹⁰⁶ "
16 Don	1 Lira ¹⁰⁷ "
15 Gömick ¹⁰⁸	10 Lira ¹⁰⁸ Hasır ve aydınlatma gideri
	16.05 Lira ¹⁰⁹ Kutlama gideri
	37.20 Lira ¹¹⁰ Hayvan alımı
	60 Lira ¹¹¹
	0.50 Lira ¹¹² Hayvan ıstı alımı
	12 Lira ¹¹³ Tamirat
	21.50 Lira ¹¹⁴ Kira bedeli
	1 Lira ¹¹⁵ Çivi alımı
	100 Lira ¹¹⁶ Tamirat
	7.50 Lira ¹¹⁷ Memur maaşı
	12 Lira ¹¹⁸ "
	13 Lira ¹¹⁹ "
	2.50 Lira ¹²⁰ "
	18 Lira ¹²¹ "
	30 Lira ¹²² "
	3 Lira ¹²³ "
	12.50 Lira ¹²⁴
	13.4 Lira ¹²⁵ Yemive
	2 Lira ¹²⁶ "
	5.25 Lira ¹²⁷ "
	1.20 Lira ¹²⁸ "
	10 Lira ¹²⁹ "
	8 Lira ¹³⁰ "
	1 Lira ¹³¹ "
	5 Lira ¹³² "
	0.50 Lira ¹³³ "
	2 Lira ¹³⁴ "
	2 Lira ¹³⁵ "
Toplam: 1099.20 Lira veya 1097.20 Lira 45 Gömick, 46 Don ve 20 Pamuklu	Toplam: 405.25 Lira

Genel olarak toplamak gerekirse, Cemiyetin Reşadiye Şubesinin Eylül 1919'dan Ocak 1921'e kadar olan yazışmalarından ve karar defterlerinden çıkarabildiğimiz kadarıyla geliri 1099.20 lira veya 1097.20 lira, 45 gömlek, 20 pamuklu ve 46 dondur. Gideri ise 405.25 liradır. Geri kalan 693.95 lira veya 691.95 lira değişik tarihlerde Marmaris Şubesi kanalıyla Merkeze gönderilmiştir. Gelir toplamı ile ilgili verilen iki farklı rakam, Emekli Binbaşı Hakkı Bey'in zarar veren öküzü için kesilen 2 lira para cezasının nakdi olarak alınmamasından kaynaklanmıştır.

Cemiyetin kırtasiye alımı ile ilgili bir belgede¹¹³ 8 defterin 14 Fr. Frangından 113 kr. alındığı görülmektedir. Buna göre bu dönemde bir Türk lirası, yaklaşık 12.389 Fr. Frangına eşittir. Bundan hareketle Cemiyetin gelirini 13626.88 Fr. Frank, giderini ise 5026.42 Fr. Frank olarak söyleyebiliriz.

Sonuç

İşgallerle birlikte Anadolu'da kurulmaya başlayan Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri Muğla ve Muğla'ya bağlı ilçe, nahiye ve köyler de de kurulmuştur. Cemiyet, Reşadiye'de de (Datça) Marmaris'e bağlı olarak 5 Eylül 1919'da kurulmuştur. Reşadiye Nahiyesi, başlangıçta ilk etapta Kuva-yı Milliyeye 500 lira yardımda bulunmuştur.

Eylül 1919-Ocak 1921 tarihleri arası faaliyetlerini ele aldığımız Cemiyetin Reşadiye Şubesi, bölgede hem idareyi, hem de ekonomiyi yönlendirmiştir. İdari ve askeri yönden bölgede asayiş sağlarken, ekonomik yönden de tarımsal ve hayvansal üretimin yanında ticaretin de sağlıklı yürütülmesi için gayret sarf etmiştir. Tarımsal açıdan cemiyet, bölgede bulunan ekilmeye müsait bütün tarlaların boş kalmasını sağlarken çiftçilere aşar ambarlarından tohumluk vermiştir. Bu arada hayvan kaçakçılığını önlemeye çalışmıştır. Ticari yönden cemiyet, ithalat ve ihracatı kontrol etmiş, iskelelerde oktruva vergisi olarak bölgedeki iç piyasayı kontrol ettiği gibi Kuva-yı Milliyeye maddi imkan sağlamıştır.

Cemiyet, bütün bu faaliyetlerinden elde ettiği gelirleri Kuva-yı Milliyeye aktarmıştır. Bu arada adalardaki Türkleri Kuva-yı Milliyeye kazandırarak bunlardan askeri ve ekonomik yönden faydalanmıştır.

DİPNOTLAR

*Yard. Doç. Dr. Muğla Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi

**Muğla Gazeteciler Cemiyeti Başkanı

- 1 Köyün, adını 1400'lü yıllarda burada yaşayan Hızırşah adında bir din bilgininden aldığı tahmin edilmektedir. Hızırşah'ın mezarı bu köydedir ve aynı zamanda bu köye "Yatır Köy" denilmektedir. Hızırşah Mısır'da tahsil görmüş olup Allame-i Tusi'nin öğrencisidir. H. 853 yılında vefat eden Hızırşah'ın Şerhü-t tecvit, Talikat alel mevakif, Talikat-üt telvih, Haşiya ala Mollazade adlı eserleri mevcuttur. Bu bilgilerden anlaşılacağı üzere köy, 1400'lü yıllardan önce Türkler tarafından kurulup yerleşime açılmıştır. Bursalı Mehmet Tahir Efendi, **Osmanlı Müellifleri**, Sadeleştiren: A. Fikri Yavuz-İsmail Özen, İstanbul, 1972, C. 1, s. 336
- 2 19. yy sonlarında Reşadiye ve çevresinin nahiye merkezi Marmaris'e bağlı olarak Dadya'dır. Buraya on köy bağlıdır. (1307 Aydın Vilayet Salnamesi, Aydın, 1308, Aydın Vilayet Basımevi, s. 616) 1914'te Nahiye'ye dokuz köy bağlı görünmektedir. (1320 Aydın Vilayet Salnamesi, s. 404) 1914'te Nahiyenin müdürü Mir'at Efendi'dir. Nahiye Meclisi üyeleri ise Osman Ali Ağa, Emrullah Efendi ve Penayot Efendidir. Milli Mücadelenin başlarında ise nahiye merkezi olarak Reşadiye görünmektedir. Bu nahiye Dadya, Kızlan, Emecik, Hızırşah ve Kara Köyleri olmak üzere toplam altı köy bağlıdır. (Bu ilçeye daha sonra Mesudiye, Sındı, Yaka Köy ve Yazı Köyleri bağlanmıştır. (1973 Muğla İl Yıllığı, Haz. Osman Günsan başkanlığında komisyon, İzmir, 1974, Ticaret Matbaacılık TAŞ, s. 89) I. Dünya Savaşı öncesindebu köylerde 930 hane, 13 dükkan, 10 un değirmeni, 1 hükümet konağı ve 1 cami bulunmaktadır. (1320 Aydın Vilayet Salnamesi, s. 405)
- 3 1967 Muğla İl Yıllığı, Haz. Kaya Müştakhan başkanlığında bir komisyon, Ankara, 1968, İş Matbaacılık ve Ticaret, s. 89
- 4 1307 Aydın Vilayet Salnamesi, s. 616; Dadya merkezinin nüfusu ise toplam 743'tür.
- 5 Ü.T. Arşivi, Belge No: 37, Belge Tarihi: 11 Mart 1336 (1920)
- 6 Ü.T. Arşivi, Belge No: 46, Belge Tarihi: 27 Mart 1336 (1920)
- 7 Ü.T. Arşivi, Belge No: 12, Belge Tarihi: 16 Eylül 1335 (1919)
- 8 Datça'nın nüfusu köyleri ile bereber toplam 1935'te 4935, 1940'ta 4987, 1945'te 5276, 1950'de 5659, 1955'te 5554, 1960'ta 805 (merkez), 1965'te 5997 kişi kadardır. 1967 Muğla İl Yıllığı, s. 89; 1970'te 6094 kişidir. Cumhuriyetin 50. Yılında Muğla 1973 İl Yıllığı, s. 66
- 9 1320 Aydın Vilayet Salnamesi, s. 406

- ¹⁰ 1320 Aydın Vilayet Salnamesi, ss. 402-403
- ¹¹ Ü.T. Arşivi, Reşadiye Nahiyesi Müdafaa-i Vatan Cemiyeti Karar Defteri, Defter No: 1, Karar No: 1, Karar Tarihi: 5 Eylül 1335 (1919)
- ¹² Sıtkı Aydınel, Güneybatı Anadolu'da Kuva-yı Milliye Harekati, Ankara, 1993, s. 259; Asaf Gökbel, Milli Mücadelede Aydın, 1964, ss. 111-112; Celal Bayar, Ben de Yazdım, İstanbul, 1967, 1972, ss. 2229-2230
- ¹³ Asaf Gökbel, a.g.e, ss. 111-112
- ¹⁴ Cemiyete yardımda bulunan 96 kişiden bazılarının isimleri şunlardır:
Ulalı Asım Beyzade Hamza Bey	1001
Hacı Memiş Ağazade Şerif Ef.	1000
Asım Beyzade Bekir Ağa	1000
Şatiroğlu Hacı Süleyman Ef.	500
Hacı Mahmutzade Süleyman Ef.	500
Gölcüklüzade Emin Ef.	500
Belediye Reisi Ragıp Bey	100
- Bu kişilerden toplam 9871 Osmanlı Lirası toplanmıştır. Bunun yanında Muğla halkı, 1610 Osmanlı Lirası yardım taahhüdünde bulunmuştur. Ünal Türkeş, Kurtuluş Savaşında Muğla, İstanbul, 1973, s. 321,327
- ¹⁵ Ahmet Özgiray, "İngiliz Yüzbaşı P. Hadkinsan'ın 1920 Yılında Kuşadası, Muğla, Fethiye, Antalya ve Burdur'a Ait Gözlemleri", Son Yıllarda İzmir ve Batı Anadolu, Sempozyum Tebliğleri, Haz. Prof. Dr. Tuncer Baykara, İzmir, 1993, s. 217; Documents On British Foreign Policy, 1919-1939, First Series, Volume IV, Published by Her Madesty's Stationery Office, London, 1967, s. 1077
- ¹⁶ Ü.T. Arşivi, Belge No: 5, Belge Tarihi: 29 Ağustos 1335 (1919)
- ¹⁷ Ü.T. Arşivi, Belge No: 7, Belge Tarihi: 8 Eylül 1335 (1919)
- ¹⁸ Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 4 (5), Karar Tarihi: 24 T.Evvel 1335 (1920)
- ¹⁹ Binbaşı Hakkı Bey, Reşadiye bölgesinin ileri gelenlerinden olup ticaretle uğraşmakta ve bölgede kaçakçılık yapmaktadır. Ancak Milli Mücadeleye karşı değildir. Cemiyet yazışmalarında görevlendiğimiz kadarıyla Hakkı Bey, Kuva-yı Milliye'yi kendi çıkarları için kullanmaktadır.
- ²⁰ Ü.T. Arşivi, Belge No: 18, Belge Tarihi: 16 T.Evvel 1335 (1919) (Hakkı Bey, ödeme konusunda kendisine tazyik yapılmamasını cemiyetten rica etmektedir.)
- ²¹ Ü.T. Arşivi, Belge No: 87, Belge Tarihi: 18 Ağustos 1336 (1920)
- ²² Onda bir anlamına gelen aşar, İslam hukukuna göre tarım ürünlerinden onda bir mal şeklinde alınan vergidir. Çeşitli tarihlerde ve yerlerde aşar, öşür, dimüs ve salariye diye adlandırılan ve farklı uygulanan aşar vergisi, 1919 yılında % 12 nispetinde alınmaktadır. Bu vergi ürün veya para olarak da alınmaktaydı. Ürün olarak alınanlar aşar ambarlarına konulmaktadır. Buradan zarar gören çiftçilere

- tohumluk verilmektedir. (Ziya Karamursal, **Osmanlı Maliye Tarihi Hakkında Tetkikler**, Ankara, 1940, s. 167); Aşar vergisi, bütçenin % 25'ini oluşturuyordu. 1925'te kaldırıldığında önemli sıkıntılarla karşılaşmıştır. ("Atilla Öner, Atatürk Dönemi Ekonomi Politikası Reformları ve Maliye Uygulamaları", **Maliye Dergisi Atatürk Özel Sayısı**, Ekim, 1981, s. 109
- 23 Tütün ekim ve satımını denetimi altında bulunduran Reji İdaresi, başlangıçta Duyun-u Umumiye idaresine bağlı iken 1884'te Credit Anstalt, S. Bleichröder ve Osmanlı Bankasının kurdukları "Requie Cointeresse Tabacs de l'Empire Ottaman" adlı şirkete devredilmiştir. (Nurdoğan Taçalan, **Ege'de Kurtuluş Savaşı Başlarken**, İstanbul, 2. Bas., ss. 94-95. Bu dönemdeki Reşadiye Reji İdaresi müdürü Hidayet Bey'dir.
- 24 **Ü.T. Arşivi**, Belge No: 42, Belge Tarihi: 25 Mart 1336 (1920) (Demirci Mehmet Efe'nin telgrafı 16/17 Mart 1336 tarihlidir.) Bu cezaya çarptırılan hiçbir kimseye rastlamadık.
- 25 Duyun-u Umumiye İdaresi, Osmanlı dış borçlarının ve faizlerinin sağlam devlet gelirlerine dayandırılarak tahsil edilmesi amacıyla 20. 12. 1881'de Muharrem Kararnamesiyle kurulmuştur. Halk arasında kısaca Duyun-u Umumiye şeklinde bilinen bu idarenin asıl adı "Duyun-u Umumiye-yi Osmaniye Varidatı Muhassasa İdaresi"dir. Kararnamenin 15. maddesi gereği dış borç alacaklılarının haklarını korumak ve izlemek amacıyla İngiliz ve Hollandalı alacaklılarını temsilen bir üye, Fransız, Alman ve Avusturyalı alacaklılarını temsilen bir üye, Osmanlı alacaklılarını da temsilen bir üye ve Osmanlı Bankası'ndan bir üye seçilmek suretiyle toplam 7 kişiden bir yönetim oluşturulmuştur. (Ziya Karamursal, **a.g.e.** s. 87); Nurdoğan Taçalan, ss. 92-93
- 26 Asaf Gökbek, **a.g.e.** ss. 111-112
- 27 **Ü.T. Arşivi**, Belge No: 31, Belge Tarihi: 20 K.sani 1336 (1920)
- 28 M. Ş. Aker, "İstiklal Harbinde 57. Tümen-Aydın Milli Cidali", **104 Sayılı Askeri Tarih Mecmuasının Tarih Kısmı**, C. 2, 1937, s. 196
- 29 Koyun ve keçi gibi küçükbaş hayvan sahiplerinden alınan bu vergi, başlangıçta hayvan başına 5.5 kr.olarak alınan bu vergi muhtarlar tarafından tahsil edilmekteydi. Daha sonraları hayvanın vereceği ürünün karşılığı olan değer tahsil edilmesinin sonucu bulunan matrahın %10'unun vergi olarak tahsili hükmü getirilmiştir. (Kemal Turan, "Atatürk Dönemi Maliye Politikasında Tarım Kesiminin Yeri", **Maliye Dergisi Atatürk Özel Sayısı**, Ekim 1981, s. 292). Bu vergi, Nisan 1920'den sonra dört katına çıkarılmıştır. (ss. 292-293)
- 30 **Ü.T. Arşivi**, Belge No: 33, Belge Tarihi: 2 Şubat 1336 (1920) (Adalara hayvan kaçırılmaması için sıkı önlemlerin alınmasını ve bu işi yapanların ağır cezalara çarptırılmasını Muğla Kuva-yı Milliyesi istemektedir.
- 31 **Ü.T. Arşivi**, Belge No: 51, Belge Tarihi: 6 Nisan 1336 (1920) (Hayvanların cins ve miktarlarını cemiyete kaydettirmek şartıyla serbesttir.)
- 32 **Ü.T. Arşivi**, Belge No: 78, Belge Tarihi: 2 Ağustos 1336 (1920)

- 33 Ü.T. Arşivi, Belge No: 12, Belge Tarihi: 16 Eylül 1335 (1919) (Marmaris Şubesinde Dede Rıfki'nin bu konu ile ilgili İstanköylü Hidayet ve Reşadiyeli Tuhfezade Halil Bey ile yaptığı mektuplaşma.)
- 34 Oktruva vergisi: Ticaret amacıyla getirilen eşyadan alınan vergidir. Osmanlı arşiv belgelerinde giriş vergisi demek olan "resm-i duhuliye" bazen "duhuliye" şeklinde de geçmektedir. Mehmet Zeki Pakalın, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, II, İstanbul, 1983, ss. 724-725, "Oktruva Resmi" maddesi.
- 35 **TBMM Zabıt Ceridesi**, C. I, Ankara, 1940, ss. 265-266
- 36 Bu bölgede Reşadiye İskelesinden başka Dadya ve Süleymaniye iskeleleri vardır.
- 37 Reşadiye Şubesi, bina için Yani Farmakidi'nin metruk mallarına el koymak ister. Bunun için Marmaris Şubesine bu yolda baskı yapılması için teşebbüslerde bulunulmasını, eğer bu olmazsa binaların beş liraya kadar kiralanmasını istemiştir. Marmaris Şubesi de 24 Ağustos 1919 tarihinde verdiği cevapta binaların kiralanması yönünde görüş bildirmiştir. (Ü.T. Arşivi, Belge No: 3, Belge Tarihi: 24 Ağustos 1335 (1919))
- 38 Ü.T. Arşivi, Belge No: 106, Belge Tarihi: 1 K.Sani (Ocak) 1337 (1921)
- 39 Ü.T. Arşivi, Belge No: 107, Belge Tarihi: 11 K.Sani (Ocak) 1337 (1921)
- 40 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 44, Karar Tarihi: 22 Nisan 1336 (1920)
- 41 Ü.T. Arşivi, Belge No: 104, Belge Tarihi: Tarihsiz (Tarihi Ocak 1920 olabilir.) Bu belgenin baş tarafı yırtık olduğu için bazı ürünler ve bunlardan alınan vergi oranları listeye dahil edilmemiştir.
- 42 Ü.T. Arşivi, Belge No: 105, Belge Tarihi: Tarihsiz (Mart 1920 olabilir)
- 43 Ü.T. Arşivi, Belge No: 97, Belge Tarihi: 23 Eylül 1336 (1920)
- 44 Ü.T. Arşivi, Defter No: 2, Karar No: 11, Tarihi: 31 Ağustos 1336 (1920) Karara göre badem içinin beher kıyyesinden 40 para alınması kararlaştırılmıştır.
- 45 Ü.T. Arşivi, Defter No: 2, Karar No: 12, Tarihi: 3 Eylül 1336 (1920) Daha sonra badem içinin beher kıyyesinden 60 para alınması kararlaştırılmıştır.
- 46 Ü.T. Arşivi, Defter No: 2, Karar No:12, Tarihi: 3 Eylül 1336 (1920) Bilumum incirin kantarından 10 kr. alınması kararlaştırılmıştır.
- 47 Ü.T. Arşivi, Defter No: 2, Tarihi: 3 Eylül 1336 (1920) Hurda incirin kantarından 5 kr. alınması kararlaştırılmıştır.
- 48 Listede bulunmayan ve daha sonra eklenen sığır etinin kıyyesinden 30 para, keçi ve oğlak etinden 20 para, kuzu etinden 20 1 kr. alınması kararlaştırılmıştır. Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 44, Tarihi: 22 Nisan 1336 (1920)
- 49 Faiz yüklenirse her kıyyesinden 5 kr. alınacak.
- 50 Ü.T. Arşivi, Defter No: 2, Karar No:10, Tarihi: 31 Ağustos 1336 (1920)
- 51 Ü.T. Arşivi, Defter No: 2, Karar No:12, Tarihi: 3 Eylül 1336 (1920)

Manifaturanın kıyyesinden 10 kr. alınması kararlaştırılmıştır.

- 52 Ü.T. Arşivi, Belge No: 77, Belge Tarihi: 30 Temmuz 1336 (1920) (Süleymaniye Heyet-i Milliyesinin isteği üzerine kınabın kantarından bir kuruş alınması istenmiş ve Marmaris Şubesi de bu isteği 27 Temmuz 1920 tarihinde karara bağlamıştır.)
- 53 Ü.T. Arşivi, Defter No: 2, Karar No:12, Tarihi: 3 Eylül 1336 (1920) Daha sonra fatura mucibince %6 alınması kararlaştırılmıştır.
- 54 Ü.T. Arşivi, Defter No: 2, Karar No:12, Tarihi: 3 Eylül 1336 (1920) Kantarından 4 kr. alınması kararlaştırılmıştır.
- 55 Ü.T. Arşivi, Belge No: 38, Belge Tarihi: 14 Mart 1336 (1920) Nazilli Heyet-i Merkeziyesi, makbuzların mürekkepli kalemle yazılmasını, görevli iki memurun imzası ile ilgiliye verilmesini, dip koçanların mühürlenerek koçanlara malın cinsi ve alınan vergi miktarının açıkça yazılmasını, alınan vergi miktarının mürekkepli kalemle yazılmasını ve buna riayet etmeyen memurların mesul tutulacağını kararlaştırarak ilgili şubelere bildirmiştir.
- 56 Ü.T. Arşivi, Belge No: 78, Belge Tarihi: 2 Ağustos 1336 (1920)
- 57 Ü.T. Arşivi, Belge No: 65, Belge Tarihi: 29 Mayıs 1336 (1920) Reşadiye ve bağlı köylerinde özellikle Zedko oğlu Penyot (Pişilot) ve Emekli Binbaşı Hakkı Bey, kaçakçılık yapmaktadır.
- 58 Ü.T. Arşivi, Belge No: 74, Belge Tarihi: 21 Temmuz 1336 (1920)
- 59 Ü.T. Arşivi, Belge No: 99, Belge Tarihi: 19 T.Evvel Ekim) 1336 (1920) (Daha geniş bilgi için bkz. Alptekin Müderrisoğlu, **Kurtuluş Savaşının Mali Kaynakları**, Ankara 1990, s. 298-304
- 60 Ü.T. Arşivi, Belge No: 107, Belge Tarihi: 11 Kanun-u Sani 1337 (1921)
- 61 TBMM Zabıt Ceridesi, C. 4, s. 146
- 62 Uçar Demirkan, "Atatürk'ün Maliye Siyaseti", **Maliye Dergisi Atatürk Özel Sayısı**, Ekim 1981, s.49-50
- 63 A. Müderrisoğlu, "Atatürk'ün Mali Dehası Tekalif-i Milliye", **Maliye Dergisi Atatürk Özel Sayısı**, Ekim 1981, s. 218-219
- 64 Ü.T. Arşivi, Belge No: 107, Belge Tarihi: 11 K. Sani (Ocak) 1337 (1921)
- 65 Gökbel, a.g.e. ss. 111-112
- 66 Ü.T. Arşivi, Belge No: 98, Belge Tarihi: 23 Eylül 1336 (1920)
- 67 Ü.T. Arşivi, Belge No: 96, Belge Tarihi: 21 Eylül 1336 (1920) Burdur Heyet-i Merkeziyesi ve 57. Fırka Kumandanlığından gelen telgraf suretleri.
- 68 Ü.T. Arşivi, Defter No: 2, Karar No: 13, Tarihi: 9 K. Sani (Ocak) 1337 (1921)
- 69 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 3,5 Eylül 1335, (1919) Reşadiye Nahiyesinden ilk etapta toplanan para.
- 70 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 6, 30 T.Evvel (Ekim) 1335 (1919)

- 71 Dadya'da oturan Emekli Binbaşı Hakkı Bey'den alınan para. Bu para taksitle ödenmiştir.
- 72 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 9, 6 T.Sani (Kasım) 1335 (1935)
- 73 Cephedeki askerlerin et ihtiyacını karşılamak için Reşadiye, Dadya, Karaköy, Kızlan, Hızırşah, Emecik köylerinden toplanan para. Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No:21, 6 Şubat 1336 (1920)
- 74 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 12, 10 K.Evvel (Aralık) 1335 (1919)
- 75 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 29, Karar Tarihi: 11 Mart 1336 (1920)
- 76 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 20, 1 K.Sani (Ocak) 1336 (1920)
- 77 Ü.T. Arşivi, Defter No: 2, Karar No: 9, Tarihi: 13 Ağustos 1336 (1920). Emekli Binbaşı Hakkı Bey'in zarar yapan öküzü için kesilen ceza. Bu ceza nakit olarak alınmamıştır. Hakkı Bey, öküzü geri almamış bağışlamıştır.
- 78 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 23, 17 Şubat 1336 (1920)
- 79 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 25, 1 Mart 1336 (1920)
- 80 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 39, 9 Nisan 1336 (1920)
- 81 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 8, 3 T.Sani (Kasım) 1335 (1919). (Reşadiye, Dadya, Kızlan, Karaköy, Hızırşah, Emecik köylerinden toplanılarak cephedeki askerlere gönderilmiştir. Toplam 80 parça. Bu eşyalar, Aralık 1919'da Marmaris Şubesine gönderilmiştir. Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 17, 28 K.Evvel (Aralık) 1335 (1919)
- 82 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 34, Karar Tarihi: 26 Mart 1336 (1920)
- 83 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 47, 12 Mayıs 1336 (1920)
- 84 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Ağustos 1336 (1920). (Reşadiye, Dadya, ve Kızlan köylerinden Ağustos 1920'de tekrar gönderilen eşyalar.) Bu kayıt, 1 Nolu defterin sonunda yer almış.
- 85 Ü.T. Arşivi, Belge No: 100, Belge Tarihi: 26 T.Evvel (Ekim) 1336 (1920)
- 86 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 24, 1 Mart 1336 (1920). Misak-ı Milli'nin kabul edilmesi üzerine yapılan kutlama için harcanan para.
- 87 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 29, 11 Mart 1336 (1920)
- 88 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 21, Karar Tarihi: 6 Şubat 1336 (1920)
- 89 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 32, Mart 1336 (1920)
- 90 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 51, 16 Ağustos 1336 (1920)
- 91 Ü.T. Arşivi, Belge No: 107, Belge Tarihi: 11 K.Sani (Ocak) 1337 (1921)
- 92 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 37, 29 Mart 1336 (1920)
- 93 Ü.T. Arşivi, Defter No: 2, Karar No: 13, Tarihi: 9 K.Sani (Ocak) 1337 (1921) Reşadiye Hükümet Konağı'nın tamirâtı için harcanan para.
- 94 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 50, 6 Temmuz 1336 (1920)

- 95 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 26, 4 Mart 1336 (1920)
- 96 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 33, Karar Tarihi: 15 Mart 1336 (1920)
- 97 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 36, 29 Mart 1336 (1920)
- 98 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 38, 8 Nisan 1336 (1920)
- 99 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 40, Karar Tarihi: 17 Nisan 1336 (1920)
- 100 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 45, 1 Mayıs 1336 (1920)
- 101 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 46, 1 Mayıs 1336 (1920)
- 102 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 7, 31 T.Evvel (Ekim) 1335 (1919)
- 103 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 17, 28 K.Evvel (Aralık) 1335 (1919)
- 104 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 27, 10 Mart 1336 (1920)
- 105 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 30, 13 Mart 1336 (1920)
- 106 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 48, 28 Mayıs 1336 (1920)
- 107 Ü.T. Arşivi, Defter No: 1, Karar No: 52, Ağustos 1336 (1920)
- 108 Ü.T. Arşivi, Defter No: 2, Karar No: 3, Tarihi: 23 Temmuz 1336 (1920)
- 109 Ü.T. Arşivi, Defter No: 2, Karar No: 4, Tarihi: 26 Temmuz 1336 (1920)
Frengi hastalığına tutulan bir bayanın tedavisi ve beraberinde görevlendirilen bir kişinin gideri.
- 110 Ü.T. Arşivi, Defter No: 2, Karar No: 6, Tarihi: 28 Temmuz 1336 (1920)
- 111 Ü.T. Arşivi, Defter No: 2, Karar No: 7, Tarihi: 6 Ağustos 1336 (1920)
- 112 Ü.T. Arşivi, Defter No: 2, Karar No: 9, Tarihi: 13 Ağustos 1336 (1920)
- 113 Ü.T. Arşivi, Belge No: 94, Belge Tarihi: 10 Eylül 1336 (1920)

صورت

و در صورتی که اصول جیانی منتهی بحد نواقص بود بلکه در تمام آن اصول
بسیار که فایده بسیار دارد آنست که تمام طبیعت را میانی که همه میارند -

یا در

نعم خدا قطعا فرستاده که یا از این راه تا به آنکه با این وجه را میانی است - بلکه
انسان را امری در این است که بعضی اعضا در او منتهی بآن زمان که هر چه بود -

یا در

در این وجهی که در این اصول در این که هر چه بود - تا به آنکه در این که اصول است

یا در

نعم خدا در این که هر چه بود که در این که هر چه بود که در این که هر چه بود -

یا در

نعم خدا در این که هر چه بود که در این که هر چه بود که در این که هر چه بود -

یا در

نعم خدا در این که هر چه بود که در این که هر چه بود که در این که هر چه بود -

یا در

نعم خدا در این که هر چه بود که در این که هر چه بود که در این که هر چه بود -

یا در

مورد

بسمه ترمه فالماص ملت و مملکت اچومه قومده کما در مسام و فائده کی نوسد . و موجود نزلارک
 بی ابدیه لقیته و بد برجه در حکمه اوللا: معا فونک یا بایس مدامده . اعلانه وار اجهه نزلارک
 دجه کب لرونه کعبه مدینه نامی بوندر که هندی نقدی آله جفله احدیله رجا اولور .

شایره حقه سیرنه

قرمانان دیرجه که اوردن آنان ا 17/11 1920 ندرمه تمدان م
 قه بایره تقدا بین المصافه

1	بازار	بازار
2	بازار	بازار
3	بازار	بازار
4	بازار	بازار
5	بازار	بازار
6	بازار	بازار
7	بازار	بازار
8	بازار	بازار
9	بازار	بازار
10	بازار	بازار
11	بازار	بازار
12	بازار	بازار
13	بازار	بازار
14	بازار	بازار
15	بازار	بازار
16	بازار	بازار
17	بازار	بازار
18	بازار	بازار
19	بازار	بازار
20	بازار	بازار
21	بازار	بازار
22	بازار	بازار
23	بازار	بازار
24	بازار	بازار
25	بازار	بازار
26	بازار	بازار
27	بازار	بازار
28	بازار	بازار
29	بازار	بازار
30	بازار	بازار
31	بازار	بازار
32	بازار	بازار
33	بازار	بازار
34	بازار	بازار
35	بازار	بازار
36	بازار	بازار
37	بازار	بازار
38	بازار	بازار
39	بازار	بازار
40	بازار	بازار
41	بازار	بازار
42	بازار	بازار
43	بازار	بازار
44	بازار	بازار
45	بازار	بازار
46	بازار	بازار
47	بازار	بازار
48	بازار	بازار
49	بازار	بازار
50	بازار	بازار
51	بازار	بازار
52	بازار	بازار
53	بازار	بازار
54	بازار	بازار
55	بازار	بازار
56	بازار	بازار
57	بازار	بازار
58	بازار	بازار
59	بازار	بازار
60	بازار	بازار
61	بازار	بازار
62	بازار	بازار
63	بازار	بازار
64	بازار	بازار
65	بازار	بازار
66	بازار	بازار
67	بازار	بازار
68	بازار	بازار
69	بازار	بازار
70	بازار	بازار
71	بازار	بازار
72	بازار	بازار
73	بازار	بازار
74	بازار	بازار
75	بازار	بازار
76	بازار	بازار
77	بازار	بازار
78	بازار	بازار
79	بازار	بازار
80	بازار	بازار
81	بازار	بازار
82	بازار	بازار
83	بازار	بازار
84	بازار	بازار
85	بازار	بازار
86	بازار	بازار
87	بازار	بازار
88	بازار	بازار
89	بازار	بازار
90	بازار	بازار
91	بازار	بازار
92	بازار	بازار
93	بازار	بازار
94	بازار	بازار
95	بازار	بازار
96	بازار	بازار
97	بازار	بازار
98	بازار	بازار
99	بازار	بازار
100	بازار	بازار